Տարի 17 Օգոստոսի № 32 — 1874 — Տարի 17 Օգոստոսի № 32

Հրատարակվում է ամեն շաբաթ օր մի թերթ: Տարեկան բաժանորդագրության գինն է 7 ռ: Բաժանորդագրվել կարելի է խմբագրատանը (Ս. Աստվածածնի տանը) և Համ. Էնֆիաձեանցի խանութում:

Ազգրիս միջոցով տեղեկ յայտարարութիւն տպագրել տալ ցանկացողը պէտք է 10 մի-ք տառերի համար վճարէ 1 կոպէկ: Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն և օտար լեզուներով:

ԺԱՄ ՏԱՐԻ

ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԺԱՄ ՏԱՐԻ

ԿՐՈՆԳԻՐ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Խոնարհութիւնս յուիսի 1-ից ընդունուեմ քաղի տարեկանից եւեւ կիսամեայ բաժանորդագրութիւն: Վերջիմի գինն է 4 ռ.

Խմբագրութիւնս խնդրում է, որ Մեղուի այս տարուան բաժանորդագրութեան գինը մինչև այժմ չըվճարողանձինք բարեհաճեն չուտով հասցնել այն խմբագրութեան:

Թիֆլիս 17-ին Օգոստոսի:

Ուսումնարանների կեանքի մէջ մի նշանաւոր դեր է խաղում և պրագրատան—ընթերցարանն, որ շատ նպաստաւոր է թէ ուսուցիչների և թէ աշակերտների գործին: Յայտնի է, որ մեր գպրոցները հասնելի տարբեր չեն կարողանում այնպէս վարձատրել իրանց մէջ գործող անձանց, որ օրը կարող լինեն ձեռք բերել անհրաժեշտ ամեն միջոց, որ հարկաւոր եր նոցա, իրանց կատարելագործութեան շարունակութեան, հետևաբար և իրանց աշխատանքն աւելի արդիւնաւոր կացուցանելու համար: Նոյն գրութեան մէջ են և մեր գպրոցների աշակերտուհիները, որոնց մեծ մասն այնքան աղքատ են, որ հազիւ կարողանում են իրանց կարևոր ձեռնարկներն ու ամենակարևոր ուսումնական պիտոյքները ձեռք բերել. իսկ շատերն և այդքանն էլ հոգալ չեն կարողանում:— Օրը կամ ուսուցիչների և կամ գպրոցների վարչութեանց ողորմածութեանը պիտի դիմեն:

Ամ ՀԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ (*)

III.

Լոզանիս

Մեղ ամենից աւելի հետաքրքրում էր Լոզաննի կայրերի ապաստանարանը: Դորան տեսնելու համար մենք դուրս եկանք վերջապէս քաղաքի նեղ փողոցներից և չատալով դնացինք երկայն և միատեսակ ուղիղ փողոցով: Ճանապարհին մեղ դէպ եղաւ անցկենալու՝ մի մեծ ու բարձր կամարջով, որ չինած էր մի լայն ու խոր ձորակի վերայ: Ինչպիսի հրաշալի տեսարան էր ներկայացնում մեղ կամարջից ձորակը, որ ծածկած էր պտղաբեր և զինեբեր այգինեբով և այստեղ ու այնտեղ ցիր ու ցան տներով: գնալով մինչև քաղաքի ծայրը՝ մենք մտանք մի մեծ բակ: Ահա այդ իսկ տեղումն էր գըտանվում կայրերի մարդասիրական ուսումնարանը:

Մի մեծ ծառի տակ աթոռի վերայ նստած էր մի հասակն առած չատ պարզ հագուստով կին: Դա էր ուսումնարանի կառավարչի կինը: Նորա երկու կողմում նստած էին չորս կոյր աղջիկ: Նա նոցա բան էր պատմում և աղջկերքը լսում էին և չատ ճարպիկութեամբ բան էին գործում:

Մեղ տարան դէպի ձախ՝ մի մեծ չինութեան մօտ և մենք բարձրանալով սանդուղներով տան

(*) (Տես Մեղու Հայաստ, № 5, 12 13 և 28)

Ասյ հանգամանքների մէջ մանաւանդ մեծ նշանակութիւն պէտք է ունենան գըրագարաններն և ընթերցարանները և եթէ սորա բարեկարգ լինին և միջոցներով հարստա շատ արդիւնաւոր ազդեցութիւն կունենային գպրոցի մաւոր կեանքի վերայ:

Սորա համար շատ մեծ դումար էլ չէր պահանջվիլ, գրագարանը տարիից տարի ճիշդ հաշուի և հոգացողութեան ենթակա—փոքր առ փոքր կ'աճէր և կը հարստանար: Մեր գպրոցներից շատերը բաւական գումարներ են ծախսում իրանց պահպանութեան համար — այնպէս, որ նոցա համար գոյութիւն չէր լինիլ մի քանի հարիւր ռուբլի ամեն տարի ծրագրել և գրագարանի համար, մանաւանդ, որ շատ տեղեր մինչև անգամ հարիւրներով աւելորդ ծախսեր են լինում:

Գրագարանները — լաւ կը լինէր եթէ բաղկացած լինէին երկու սենեակներից, մեկը բուն գրագարանը և միւսն ընթերցարանը, ուր տղայ միջոցներն ուսուցիչները և մինչև անգամ վերին դասատան աշակերտները կարող լինէին յարմարութիւն գտնել ընթերցանութեամբ պարապելու: Այստեղ պէտք է գտանվին դրքեր, օրագրիներ, աւելի գաստիարակութեան և գիտութեանց զանազան ճիւղերին վերաբերեալ: Դժուար չէ այսպիսի մի սենեակ ունենալը մի քանի ռոճռներով և սեղաններով: Այստեղ ուսուցիչները դասերի միջանկեալ ժամանակներն, երեկոյեան ազատ ժամերին, որոնց մեծ մասը կորցնում են նոքա պարապութեամբ, որովհետև շատերը չունենին կարդալու նոր բան, կանցնեին շատ աւելի նպատակայարմար ժամանակ կը նպաստեին աշակերտների համար, որքան գործունեութիւն և կեանք պիտի զարթնցնէր թէ ուսուցչաց և թէ աշակերտների մէջ, տալով սրանց միջոց հարստանալու: Իւրաքանչիւր մասաւոր պարբերի ներսիսեան գրագարանի և ընթերցարանի կանոնադրութիւնն ու ցուցակը կարող է օրինակ լինել և այլ գպրոցների համար: Ցուսալի է, որ ներսիսեան գպրոցի վարչութիւնը դոնէ այս ծանրակշիռ հարցին, որ իրանից առանձին ծանր աշխատանք չէ պահանջելու, գանցառութեան չի տալ, այս մասին էլ, ինչպէս յիշում ենք, քանի լօսք և լռսուսումն եղել է. միայն լօսքը—լօսք մնացել է և չէ իրագործվել, որ աւելի ցանկալին էր:

Ուրախրում ենք այս առարկայի վերայ և ուշադրութիւնն այն անձանց, որոնք մեր ճեմական գպրոցների կառավարութիւնն իրանց ձեռքին ունենն, որ աշխատ լինին և սորա համար փոքրիկ գրագարաններ կազմելու, որոնք բովանդակին իւրեանց մէջ օգտաւէտ ընթերցանելի գրքեր, յարմար դիւրացնելու Հասկացողութեանն, գարգացման և պատարագներին:

«Сѣв. Вѣд» լրագրում կարդում ենք հետևեալը՝

Այս ամառն ինչպէս և առաջ մեր մի քանի ժողովրդական հաստատութիւնները կազմելն ժամանակաւոր մանկավարժական դասեր դիտաւորութեամբ ա ղ ա յ ի ն ո ւ ս ո ւ մ ն ա ր ա ն ն ե ր ի այն ուսուցիչների համար, որոնք բաւականացուցիչ կրթութիւն չեն ստացել և զուրկ են մանկավարժական մանկավարժական պատրաստութիւնից: Այդ դասերը առհասարակ չարունակվում են չորսից մինչև վեց չարաթ և կայանում են տեսական և գործնական պարապմունքներից: Թէպէտ անկարելի է ուրանալ, որ ամառնային մանկավարժական դասերը տալիս են ակնհայտ օգուտ, սակայն դժուար չէ նկատել և այն, որ նոքա արմատական միջոց չեն ներկայացնում, նոքա չեն կարող բարձրացնել մեր ազգային ուսուցիչներին մինչև այն աստիճան, որի վերայ նոցա տեսնելը մենք չատ ցանկանում ենք: Նախ և առաջ պէտք է ակբի առաջ ունենանք այն, որ այդ դասերը ամենաչատը տևում են վեց չարաթ, այս ժամանակամիջոցում դժուար է անել չատ բան տեսականապէս և մանաւանդ գործնականապէս: Չը պէտք է մոռանալ ստորա հետ, որ այդ դասերին ներկայ են գրեթէ ամեն տեսակ պատրաստուած մարդիկ այլ և այլ ընդունակութեամբ և գանազան աստիճանի եռանդով դէպի մանկավարժական գործը: Այս պատճառաւ դասերին ուղղութիւնն տեսնելն էլ գլխաւորապէս ուշադրութիւն են գործնական կողմի վերայ, տալիս են օրինակելի դասեր, հարկադրում են ունկնդիրներին իրանց էլ տալու դասեր, ծանօթացնում են նոցա նկատողական ուսման եղանակի և նպատակի հետ, կարդալ սովորացնելու հետ հնչական ձևով, գրաբերի մեթոդով թերագանութեան պարապելու հետ և այլն: Բայց աւելի սահմանափակելով ամառնային դասերի ժամանակն և նպատակը, մենք անչուշտ կը հանդիպենք չատ և չատ անյարմարութեանց: Դասերին առհասարակ ժողովում են ուսուցիչներ վաթսունից մինչև հարիւր չափուռ տղի: Եթէ ենթադրենք, որ օրինակելի դասատան մէջ պարապմունքը չարունակվում են երեք կամ չորս ժամ իւրաքանչիւր օր, որ իւրեանք առաջնորդողները պէտք է տան մի քանի օրինակելի դասեր, ապա ամեն մի ունկնդրի համար կը մնայ այնքան փոքր ժամանակ ուսումնարանական գործնականութեան համար, որ դա չատ փոքր օգուտ կը տայ և այն ոչ միշտ: Առաջ քան ասենք թէ ինչպէս ուսուցիչը պէտք է աւանդէ աշակերտներին այս կամ այն գիտութիւնը, պէտք է հաստատի լինելիք, որ նա իրան այդ աւանդելիքը լաւ գիտէ: Սակայն անհատակատ կարելի է ասել, որ

Ա. Ա. Ա.

ՆՇՈՒՄՆԵՐ

Ս. Վ. Թ.

Ձեր նամակը ստացանք։ Ուրախ ենք, որ մեր հրատարակած «Ուշադրություն» ուղեցույցը ձեզ համար օգտակար է եղել։ Ինչ վերաբերում է ձեր հարցերին, ապա ուղղագրության մասին մանրամասն կխոսենք մեր հաջորդ համարներից մեկում։ Ինչ վերաբերում է ձեր ուղարկած նյութերին, ապա դրանք ներկայումս գտնվում են խմբագրության մոտ։ Կարդալուց հետո կտեղեկացնենք ձեզ։

Ա. Ա. Ա.

Ձեր նամակը ստացանք։ Ուրախ ենք, որ մեր հրատարակած «Ուշադրություն» ուղեցույցը ձեզ համար օգտակար է եղել

ԴԱՏԱՐԱՆ

ԱՐՏԱՇԱՏԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Արտաշատի շրջանային դատարանի նախագահ Ա. Ասլանյանի որոշմամբ Արտաշատի շրջանի Ա. Ղազարյանի հողամասի սահմանները հաստատվել են հետևյալ կերպ՝ հյուսիսից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևելքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, հարավից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևմուտքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը։

Ա. Ասլանյան

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Արտաշատի շրջանային դատարանի նախագահ Ա. Ասլանյանի որոշմամբ Արտաշատի շրջանի Ա. Ղազարյանի հողամասի սահմանները հաստատվել են հետևյալ կերպ՝ հյուսիսից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևելքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, հարավից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևմուտքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը։

Ա. Ասլանյան

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հուշարձանների պահպանության և օգտագործման մասին ՀՍՍՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի համաձայն՝ հայրենասիրության դաստիարակության նպատակով հուշարձանների մասին տեղեկություններ հաղորդելու համար հրավիրվում են ՀՍՍՀ քաղաքացիները։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները պետք է ներկայացնել ՀՍՍՀ Մշակույթի նախարարության հուշարձանների պահպանության վարչություն (Երևան, Աբովյան 15)։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները պետք է պարունակեն հուշարձանի անվանումը, գտնվելու վայրը, նկարագրությունը, ինչպես նաև հուշարձանի հետ կապված պատմական իրադարձությունները։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները կարող են ներկայացնել նաև կազմակերպությունները և հիմնարկները։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները պետք է ներկայացվեն մինչև 1984 թ. հունվարի 1-ը։

ՀՍՍՀ Մշակույթի նախարարության հուշարձանների պահպանության վարչություն

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հուշարձանների պահպանության և օգտագործման մասին ՀՍՍՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի համաձայն՝ հայրենասիրության դաստիարակության նպատակով հուշարձանների մասին տեղեկություններ հաղորդելու համար հրավիրվում են ՀՍՍՀ քաղաքացիները։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները պետք է ներկայացնել ՀՍՍՀ Մշակույթի նախարարության հուշարձանների պահպանության վարչություն (Երևան, Աբովյան 15)։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները պետք է պարունակեն հուշարձանի անվանումը, գտնվելու վայրը, նկարագրությունը, ինչպես նաև հուշարձանի հետ կապված պատմական իրադարձությունները։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները կարող են ներկայացնել նաև կազմակերպությունները և հիմնարկները։

Հուշարձանների մասին տեղեկությունները պետք է ներկայացվեն մինչև 1984 թ. հունվարի 1-ը։

ՀՍՍՀ Մշակույթի նախարարության հուշարձանների պահպանության վարչություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ուշադրություն Արտաշատի շրջանի Ա. Ղազարյանի հողամասի սահմանները հաստատվել են հետևյալ կերպ՝ հյուսիսից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևելքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, հարավից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևմուտքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը։

Ա. Ասլանյան

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ուշադրություն Արտաշատի շրջանի Ա. Ղազարյանի հողամասի սահմանները հաստատվել են հետևյալ կերպ՝ հյուսիսից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևելքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, հարավից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը, արևմուտքից՝ Ա. Ղազարյանի հողամասը։

Ա. Ասլանյան

**Ա.Լեռնատեսօրի վերահսկիչ հրամանով տպվում է հետևյալ հայտարարությունը Նորաշեն գիւղի Ղազարոս Ղազարեանի մասին, որպէսզի ամենքը գիտենան նրա ստախօսութիւնները եւ չհաւատան նրան, եթէ նա կամենայ ուրիշ անգամ էլ խաբել ժողովրդին եւ ստանալ նրանից փող։ Ղազարեանը ինքն իրան ասում է մարգարէ եւ ուզում է ամենքին հաւատացնել, որ Աստուած իրան երեւում է տեսիլքներով եւ խօսում է նրա հետ։ Ղազարեանը ասում է, որ Աստուած իրան հրամայել է, որ ամենքից փող առնի եւ ինքն էլ ամենքին ասում է, որ Աստուած իրան հրամայել է, որ փող չառնի։ Ղազարեանը ասում է, որ Աստուած իրան հրամայել է, որ ամենքին ասի, որ ինքը Աստուածածնի հետ է խօսում, եւ ինքն էլ ամենքին ասում է, որ ինքը Աստուածածնի հետ չէ խօսում